

Albert Deß ismertette a jelentéstervezetet.

Alapgondolata az volt, hogy a KAP-nak a jövőben egyszerűbbé és igazságosabbá kell válnia. Miért van szükség KAP -ra? A gazdálkodók szempontjából és a biztonságos élelmiszerellátás vonatkozásában is, hiszen félmilliárd embert kell ellátni megfelelő mennyiségű és minőségű élelmiszerrel. Emellett fenntartható mezőgazdaságra van szükség, amely hozzájárul a természetes erőforrások fenntartásához. A mezőgazdaság és a vidéki régió fejlesztése szintén fontos része a jelentésnek, és a célok megvalósítása érdekében 2 pilléres, világos struktúrában kell gondolkodni. Nem szabad összekeverni az egyes feladatokat, mert az a bürokráciát tovább erősítheti. Nagyon fontos, hogy az első pillér erős legyen annak érdekében, hogy az EU-ban magas standardok valósulhassanak meg olyan szolgáltatások vonatkozásában, amelyet a piac nem megfelelően honorál. Az egyes tagállamok közötti különbségeket csökkenteni kell, a jelenlegi különbségek nem maradhatnak fenn. A rendszer nem finanszírozhatja a bürokráciát, célirányosnak és egyszerűnek kell lennie, és a környezetvédelmi célokat szintén igazságosabban és célirányosabban kell megvalósítani a második pillérben. Deß elmondta, teljesen nyitott a javaslatokra, hogy hogyan lehet ezeket kevésbé bürokratikus módon az első pillérben is megvalósítani. 2013 után mind a két pillér nyújtotta finanszírozási eszköznek azonos értékűnek kell lennie. A kisgazdák kérdése sok tagállamban súlyos problémát jelent, de egyelőre nem talált megoldást arra, hogy a kisgazdákat hogyan lehetne Európa szinten egy jelentésben, közösen definiálni. Ezért arra tett javaslatot, hogy a tagállamok egy bizonyos összeget kötelezően az első pillérből használjanak fel a kisgazdák érdekében, ami akár kötelező százalék is lehet. Ami a fiatal gazdálkodókat illeti, közzismert, hogy sok európai tagállamban nehézséget okoz a hitelekhez való hozzáférésük, ezért Deß szerint a második pillérben egy speciális programot kellene létrehozni a fiatal gazdálkodók támogatására. Javaslatára szerint a hátrányos helyzetű régiók az eddigiekhez hasonlóan maradjanak meg a második pillérben. Megfontolandó egy olyan javaslat, miszerint a második pillér eddigi tengelyei helyett blokkokat hoznánk létre a második pillérben. Az első blokk a pénzügyi eszközöket biztosítaná, amelyek mindenféle társfinanszírozás nélkül állnának a gazdák rendelkezésére. Ahol környezetvédelmi intézkedésekre van szükség, amiben a gazdálkodók önkéntesen részt vesznek, egy 75 százalékos EU- és 25 százalékos tagállami finanszírozásban lehetne gondolkodni, és az új tagállamok esetében speciális megoldások kerülnének kidolgozásra. Ami a vidékfejlesztést illeti, Deß itt is arra a véleményre jutott, hogy bizonyos kivételektől eltekintve 50-50 százalékos társfinanszírozást kellene megtartani a jövőben is, azzal, hogy ezeket a társfinanszírozási eszközöket más célokra is fel lehessen használni. Ami a piaci eszközöket illeti, szükségesnek tartja, hogy az eddigi eszközök megmaradjanak, és válság esetén rendelkezésre álljanak. Deß felvetette azt is, hogy adott esetben nem kellene-e visszatérni a minimális raktározási rendszerhez a spekuláció megfékezése érdekében. A spekulációnak csak akkor lehet gátat szabni, ha bizonyos időszakra bizonyos mennyiségek raktározásra kerülnek.

Vita

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság képviselője (Franco Chiriaco)

A KAP elsődleges feladata az, hogy az élelmiszer előállításban kulcsfontosságú szereplők, a gazdák szerepét hangsúlyozza. Számukra az egész Európai Unióban megfelelő jövedelmet kell biztosítani. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményében három alapvető célt is hangsúlyozott: a környezeti kérdéseket, a gazdák és a munka szerepét, utóbbiról esik a legkevesebb szó. 18 millió európai dolgozik a mezőgazdaságban, további 4 millió nem meghatározható és nincs semminemű munkaviszonyuk, így Európa néhány államában szinte illegálisan tevékenykednek. Az új KAP-nak garantálnia kell az élelmiszer szektor versenyképességét, amely hozzájárul a szociál-gazdasági feltételek javításához is. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság lehetetlennek tartja a KAP hatékony reformját anélkül, hogy világos útmutatások lennének a költségvetés dimenziójáról és mértékéről. Ez egy alapvető kérdés, ezért meg kell határozni a létező kapcsolatot a célok, eszközök és források között. A piacok megnyitása nagyon erőteljes konkurenciát fog jelenteni az árakban is és az áruimportokban is. Ehhez alkalmazkodnia kell az eszközöknek és a fontos a piac stabilitásának megvalósítása is.

Capoulas Santos rámutatott Deß jelentésének pozitívumaira. Deß a Lyon jelentést követte, és figyelembe vette a Bizottság javaslatait. Nagyon fontos, hogy egy erőteljes politika valósuljon meg, és sokkal igazságosabb elosztásra van szükség az egyes tagállamokban. A jelentéstevő bizonyos területeken nem igazán precíz. Deß nem ad meghatározást arról, hogy az aktív gazdálkodáson mit is értünk, erre meg kell találni a választ. A támogatás igazságos elosztásával kapcsolatban azt tartalmazza a jelentés, hogy a tagállamoknak kell megkapnia a támogatások 2/3-át, de nem egyértelmű, hogy mit vesz alapul. A jelentéstevő egyáltalán nem vette figyelembe a munkával kapcsolatos tényezőket. A munkaerőpiacon válság van, és ezen a területen sokkal jobban ki kell dolgozni ezt a jelentést. A 22-es pont a legellentmondásosabb, túlzottan leegyszerűsítette a témát. Capoulas Santos számára nem érthető, hogy mért javasol 100 százalékos EU támogatást a második pillérből, amikor az egyes pillérből lehetne ezt biztosítani. Az első pillért kell megerősíteni. A szocialista frakció még nem indított vitát a jelentésről, de lesznek módosító indítványai.

Lyon üdvözölte Deß álláspontját. Véleménye szerint Deß megpróbált egy erős költségvetési vonal mellett és méltányos elosztás mellett érvelni. Deß jelentése szerint minden tagállam számára méltányosan kell a támogatásokat elosztani, de a javasolt kiszámítási módszerből csak három tagállam húzna hasznot. Nagyon nehéz megérteni az új intézkedésekkel kapcsolatos finanszírozási mechanizmusokat. Sokkal nagyobb tisztázásra van szükség. Ami a

vidékfejlesztést illeti: három fő kulcsprioritásról beszél, de nem részletesen.

Nicholson szintén üdvözölte a jelentést, Deß úr teljesen új gondolatokat is felvetett megvitatás céljából. Nicholson rávilágított, hogy az egyszerűsítés folyamatosan napirenden van, de eddig megvalósítani nem sikerült. Elmondta, hogy meg kell találni azt a rendszert, amely mindenki számára érthető és teljesíthető is. Bizalmat kell építeni, ha megszűnnek a történelmi adatokon alapuló közvetlen kifizetések, akkor az egész európai mezőgazdaság szerkezete megváltozik. Rugalmasságra is szükség van a helyi megvalósítás szintjén, nem lehet egységes megoldást találni, mert a tagállamok nagyon eltérőek. A társfinanszírozás kapcsán működő alapelvekre van szükség. Ha a társfinanszírozás nem kötelező jellegű, akkor megkülönböztetjük az egyes tagállamok gazdáit, egyes gazdálkodóknak nem lesz olyan mértékű hozzájárása a vidékfejlesztési eszközökhöz, mit más tagállamban élő gazdálkodóknak. Több információra van szükség a kockázatkezeléssel kapcsolatban is. Szükség van a biztonsági hálóra, olyan esetekre, amiket a piac önmagában nem tud megoldani. Felmerült, hogy forrásokat csoportosítsunk át az első pillérből a másodikba. Nicholson feltette a kérdést, hogy hogyan lehet ezt a rendszert működőképes állapotban tartani, de egyúttal leépíteni a bürokráciát?

Häusling kifejezte, hogy a Szakbizottság tagjai szeretnének segíteni a javaslataikkal, hogy lehetőleg egy magas minőségű jelentés szülessen meg. Häusling kitért azokra a kérdésekre, amelyek nem kerültek előtérbe, de nagyon fontosak. Felvetette, hogy a jelentéstevő önmaga is mért veszélyezteti a kétpilléres struktúrát, amikor pénzek egyik pillérből a másik pillérbe való áthelyezéséről beszél? Ez nem logikus. Feltette a kérdést, hogy a zöldítéssel kapcsolatban mért lenne nehéz úgy meghozni és megfogalmazni bizonyos intézkedéseket, hogy ez ne jelentsen további ráfordítást a monitoring vonatkozásában? A kisgazdálkodóknak sok területen nagyon fontos szerepük van, és ha csak akkor részesülnek támogatásban, ha nem akadályozzák a strukturális változást, akkor Häusling számára ez elfogadhatatlan. További pont, ami nem kapott kellő hangsúlyt, az az elosztás igazságossága. A 2/3-os megoldás a tagállamok vonatkozásában nem megvalósítható, a határidőt sem szabja meg a jelentés ehhez az igen ambiciózus célkitűzéshez. A második terület a mezőgazdaságon belüli elosztási igazságosság, hiszen óriásiak az egyenlőtlenségek. Häusling hozzátette, hogy szívesen vett volna egy ambiciózusabb jelentést, amely érinti azokat a kérdéseket, amelyet sokan megkérdeznek: a kiadások mennyire állnak összhangban az eredményekkel. Jelentős deficit van, a KAP elég kevés elismertséget tudott eddig felmutatni, ezért fontos, hogy a Parlamentben dolgozó összes képviselő egyet tudjon érteni a Közös Agrárpolitikával.

Papastamkos elmondta, hogy a jelentéstervezet objektív diagnózisa foglalkozik konvergenciákkal is és különbségekkel is. A KAP-al kapcsolatos problémákkal mindnyájan egyetértünk, mindenki ellenzi például a KAP újra nacionalizálását. Vannak tisztázandó területek, pl. az egyes pillér és kettős pillér, illetve a közvetlen kifizetésekkel kapcsolatosan is fontos garantálni a méltányos elosztást az EU egész területén. Garantálni kell az igazságos

elosztást és megfelelő átmeneti időszakra van szükség, mert ellenkező esetben a gazdasági kihatások bizonyos régiók számára nagyon erőteljesek lesznek. A különböző piaci intézkedések terén keveset tettünk, ami a zöldesítést illeti, itt is sokkal hatékonyabb módzatokra van szükség, amelyekkel kompenzálni lehet a gazdákat is.

Jeggle köszönetet mondott Deß-nek, aki jelentős munkát végzett a jelentés összeállításánál. A KAP jövője kapcsán minden eddig elkészült jelentést figyelembe kell venni, Papastamkos nemzetközi kereskedelemről szóló jelentése, vagy La Via költségvetéssel foglalkozó jelentése is nagyon fontos alapja a jövő KAP-jának. A gazdasági átalakítások elvégzésére egyeseknek több, másoknak kevesebb lehetőségük van, tehát európai forrásokat kell elérhetővé tenni az első pillérben. A zöldítéssel kapcsolatos intézkedéseket a második pilléren belül társfinanszírozás nélkül megvalósíthatjuk, de fontos, hogy mennyi forrás áll majd rendelkezésre.

Dorfmann szerint a zöldítés természetesen nagyon fontos, de vannak fontosabb kérdések is. 1992-ben bevezették a klasszikus zöldítési eszközt, a környezetvédelmi prémiumokat. Vannak olyan tagállamok, ahol a források 20 százalékát, máshol a források 2 százalékát adják ki környezetvédelmi programok támogatására, ami nem helyes. Üdvözlendő, hogy a jelentéstevő foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a források ma megfelelő helyen vannak-e, tehát a történelmi adatok alapján történő kifizetések rendszere valóban megfelelő eszköz-e? Hiszen ez azt eredményezte, hogy azok kapták meg a legnagyobb pénzeket, akik kevésbé rászorultak. Ezért ezeket a történelmi alapokat nem feltétlenül kellene a jövőben fenntartani. Aki 10 százalékban járul hozzá a hozzáadott értékek megteremtéséhez, az megkapja a pénzek 40 százalékát. Felvetette a kérdést, hogy kik a leginkább kedvezményezettek, és mi a helyzet a fiatal gazdák támogatásával? Ezek olyan központi kérdések, amikkel foglalkozni kell. A fiatal gazdáknál és a kisgazdáknál nem arról van szó, hogy több pénzt kapjanak, mint mások, hanem sokkal inkább a bürokráciától kellene őket megmenteni.

Bové véleménye szerint kívánatos lenne, ha a jelentés strukturáltabb és érthetőbb lenne, elsősorban a gazdálkodás és a fogyasztás témájában, mert a Római Szerződést is így strukturálták. Meg kell érteni, hogy mi is a célja a KAP-nak és formailag az 1958-as szerződést kell alapul venni. Ami a nagy kihívásokat illeti: az egyik a támogatások újraelosztása. Mindenki elismeri, hogy a támogatásokat nem igazságosan osztják el, nagyon sok gazda nem kap támogatást, pl. a sertés és baromfiágazatban dolgozók nem jutnak hozzá a támogatásokhoz. Ezért alapvető a támogatások újraelosztásának kérdése a gazdák között is és a tagállamok között is. Van egy másik probléma, amiről nem volt még szó: nevezetesen, hogy a közvetlen támogatások a gazdák jövedelméhez, vagy magának a gazdálkodásnak a fenntartásához járulnak-e hozzá? Vannak olyanok, akik egyáltalán nem aktív gazdálkodók, őket nem kell és nem is szabad támogatni. A KAP-nak fenntartható és támogatható politikának kell lennie, amely lehetővé teszi, hogy generációk foglalkozzanak a mezőgazdasággal. Az a tény, hogy mindezt

az első pillérben valósítjuk meg, egy európai szolidaritást jelent, mert a tagállamok eltérő helyzetben vannak, ezért koherenciára is nagy szükség van.

Tarabella elmondta, hogy a jelentéssel kapcsolatban aggodalmai, félelmei vannak. A Lisszaboni szerződés lehetővé teszi az együttdöntést, de Deß esetében nem egyértelmű a jelentés irányultsága. Mindenképpen módosítókat kell benyújtani a jelentéshez, de megvan annak a veszélye, hogy nem tudjuk közvetíteni a Parlament üzenetét. Tarabella számára legalább három bekezdés érthetetlen volt

McGuinness véleménye szerint ez a jelentés arra kényszeríti a Szakbizottság képviselőit, hogy mélyebben gondolkodjanak el a kihívásokról. Egyetértett Bové megjegyzésével, hogy fenntartható és versenyképes mezőgazdaság szükséges a célok megvalósítása érdekében. A zöldítést jobban meg kellene vitatni, mert nem mindenki érti ezt teljes egészében. Az aktív gazdáknál sokan arra gondoltak, hogy minden kisgazda aktív is egyben, de vannak olyanok, akik nem tartoznak ebbe a kategóriába, ezt részletesebben kell vizsgálni. Szükség van egy koherens véleményre. A tagállamok kompetens hatóságai tudják legjobban, hogy mit kell tenni a rugalmasabb megvalósítás érdekében.

García Pérez rámutatott, hogy a legfőbb pontokban, az általános kérdésekben egyetértés van a képviselők között, pl. a 2020-as stratégiával, a költségvetéssel, az egyes és kettős pillér szükségességével, a piaci mechanizmusok fontosságával kapcsolatban.

Dantin szerint ez a jelentés számos fontos kérdésre rámutat, amivel kapcsolatban a Parlamentnek el kell mondania a véleményét, közös szabályokra van szükség. Mindenki egyetért abban, hogy a renacionalizálás nem kívánatos, a történelmi adatokkal kapcsolatban is közös az álláspont. Olyan intézkedésekre van szükség, amelyek pragmatikusak, figyelembe veszik az állategészségügyi, környezetvédelmi intézkedéseket, a mezőgazdasági kérdéseket. Az ökológiai szempontokkal és a zöldítéssel kapcsolatban ellentétek vannak, a német környezetvédők a második pillérbe helyeznék, Franciaországban pedig úgy gondoljuk, hogy az egyes pilléren kívül nem létezik zöldítés, tehát mindenképpen az egyes pillérben kell tenni valamit ezen a területen. Hónapok óta hallunk olyan fogalmakról, mint a biztonsági háló és más definíciókról, de nem ugyanazt értjük ezen megfogalmazások alatt. Mielőtt tehát benyújtanánk a módosítókat, tovább kell vinni a vitát, hogy tisztázzuk ezeket a fogalmakat.

Jahr javasolta, hogy megfelelően kell hangsúlyozni azt, amiben egyetértés van, foglalkozni kell

a zöldítésre szánt eszközök felhasználásával. Számára a cél, hogy ez ne jelentsen további bürokratikus terheket. Véleménye szerint ezekkel az eszközökkel nem szabad megakadályozni az évtizedek óta zajló környezetvédelmi programokat, pl. a hegyvidékeken zajló vagy egyéb önkéntességen alapuló programokat. Arra is ki kell térni, hogy hogyan lehet a zöldítési programokat a keresztmegtételéssel összhangba hozni. Véleménye szerint ezt a második pillérbe problémamentesen be lehetne integrálni. A közös agrárpolitika nem határozhat meg "ideális" gazdálkodási méretet. Ez a szocializmusban már egyszer kudarcra volt ítélve.

Rodust kiemelte, hogy a KAP céljait nem szabad szem elől téveszteni, és meggyőződése, hogy a biodiverzitás, környezetvédelem tartoznak a legfontosabb kérdések közé. A közvetlen kifizetések célja, hogy a gazdálkodók a nehéz körülmények ellenére méltányos jövedelmet realizálhassanak. Az EU-nak és a tagállamoknak részt kell vennie a KAP megvalósításában.

Kalniete tolmácsolta, hogy a lett gazdák számára az lenne a fontos, hogy a támogatások méltányosak legyenek és megfelelő módon kerüljenek felosztásra. Üdvözölte azt a javaslatot, hogy határozzák meg a hektáronkénti legalacsonyabb összeget. Az előző KAP reform keretében 4 év volt az átmeneti időszak, és ez elégségesnek bizonyult. Kalniete ugyanakkor hiányolta az objektív kritériumokat.

Reimers felhívta a figyelmet arra, hogy figyelembe kell venni, hogy pénzügyi- gazdasági válság van Európában, amelynek óriási kihatása van a mezőgazdaságra is. Jelentős politikai változások mennek végbe Európán kívül is, ami szintén fontos tényező a mezőgazdaság számára, hiszen az európai mezőgazdaság a világgazdaság része. A KAP célja, hogy a gazdálkodást kiszámíthatóvá tegye, ezért biztosítani kell a gazdálkodók részére a megfelelő mozgásteret.

Kalinowski kritikát fogalmazott meg, miszerint Deß jelentése a nem minden kihívásosra ad választ. Például fontos a világverseny, a harmadik országokból származó importok, állategészségügyi szabályok. A támogatások méltányos elosztásának is objektív kritériumokon kell alapulnia.

Smith elmondta, hogy a vidékfejlesztési intézkedések a kevésbé kedvezményezett eszközök körébe tartoznak. A kötelező feladatoknak meghatározásra kell kerülniük ezen a területen, itt vannak a legjobb projektek és óriási rugalmasságot is tapasztalhattunk. Ez kulcsfontosságú nagyon sok érzékeny terület számára, és ezt meg kell tartani a jövőbeli KAP-ban.

Köstinger rámutatott arra, hogy nagyon fontos, hogy ha zöldségről beszélünk az első pillérben, akkor ne kerüljenek azok az országok hátrányos helyzetbe, akik ezen a területen már sokat tettek és eredményeket értek el. Az egyes projektek 90 százalékban már meghatározásra kerültek, amit nem szabad ezt figyelmen kívül hagyni. A sertésenyésztők számára a magas gabonaárak nagyon nehéz helyzetet teremtenek, és a gabonapiac teret ad a spekuláció számára is. Itt igazságos kiegyenlítésre van szükség. A fiatal gazdálkodóknak különös figyelemre van szüksége, még bátrabb lépéseket kell tennünk.

Wlosowicz szerint ez a jelentés jó alapot képez a további vitákhoz és jó irányba mutat. Nincsenek azonban merész javaslatok. Minden országot be kellene venni ebbe a rendszerbe, és a tagállamok között nagy eltérések vannak, a közvetlen kifizetések terén is. Olyan elveket kell megvalósítani, ami tiszteletben tartja, hogy minden gazda számára megfelelő támogatást kell nyújtani, tagországtól függetlenül. Vannak olyan országok, akik ellen diszkriminatív eljárás van érvényben. A közös kritériumokat is ki kell dolgozni, ezek nagyon fontosak.

Agnew támogatta a bürokrácia csökkentésére irányuló törekvést, de a megvalósításra még nincs használható elképzelés. Jelenleg kevés pénz áll rendelkezésre, az Egyesült Királyság adófizetői például jelentős mértékben finanszírozzák az agrárpolitikát.

Siekierski feltette a kérdést, hogy melyik pillérből fogják támogatni a vidékfejlesztést? Az új tagállamoknak mindenképpen szükségük van a mezőgazdaság modernizálására. Mért félünk az intervenciótól a mezőgazdasági piacon? A jelentés úgy szeretne reformot, hogy nem tesz rá javaslatokat.

Klaas megállapította, hogy a tagállamok tartani akarják a pozíciójukat és kevésbé akarnak tárgyalni. Először is biztosítani kell a pénzügyi eszközöket és egy erős első pillérre van szükségünk. A KAP esetében a pénzeket mindig meg kell tudni indokolni. Közös szabályozásra van szükség, amelyek regionálisan adaptálhatók, és ez nagyon nehéz feladat. Felvetette, hogy mi a helyzet most a keresztmegtfeletteléssel, az ellenőrzésekkel?

Wojciechowski szerint kétféle egyenlőség is létezik: az új és régi tagállamok egyenlősége. A közös agrárpolitika kapcsán véget kell vetni a kétegyenlőségű Európának és egy egységes Európát kell létrehozni. Több oka van annak, hogy a közvetlen kifizetések terén nagyok az eltérések, túl kell lépni ezeken az igazságtalanságokon.

A vita egy rendkívüli bizottsági ülés keretében folytatódott, március 7-én Strasbourgban. Az ülés magyar nyelvű tolmácsolással nem elérhető.

Kapcsolódó anyagok:

- [**A Bizottság közleménye: A KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése**](#)
- [**Közlemény a képviselők részére: A KAP jövője 2020-ig: munkadokumentum a 2010. november 18-i bizottsági közleményről**](#)
- [**Jelentéstervezet: a KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése**](#) Előadó: Albert Deß